

Europautvalget

Informasjonspakke

Fra faggruppen for EU/EØS-informasjon

7. februar 2018

Det vises til innkalling til møte i Europautvalget, sendt 31. januar. Fra regjeringen møter klima- og miljøminister Ola Elvestuen og utenriksminister Ine Eriksen Søreide. Stortingets faggruppe for EU/EØS-informasjon (utredningsseksjonen, stortingsbiblioteket og internasjonal avdeling) har utarbeidet nedenstående bakgrunnsinformasjon knyttet til sakene på dagsordenen og andre saker som kan være aktuelle i EU/EØS- eller handelspolitisk sammenheng.

Statsråd Elvestuen vil redegjøre for:

- [EU's klimarammeverk mot 2030](#)

Utenriksminister Eriksen Søreide vil redegjøre for:

- [Regjeringsplattformen](#)
- [Brexit](#)
- [Handelspolitikk \(WTO\)](#)

Andre aktuelle saker:

- [Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører?](#)
- [Skrantesyke: EU vurderer importbegrensninger på reinsdyrkjøtt](#)

Et utvalg rettsakter:

- [EU-miljømerket](#)
- [Krisehåndtering av banker og andre kredittinstitusjoner](#)
- [eID og e-signatur](#)
- [Utbygging av infrastruktur for alternativt drivstoff](#)
- [Fremme av internettilgang i lokalsamfunn \(WiFi4EU\)](#)

Statsråd Elvestuen vil redegjøre for:

EUs klimarammeverk mot 2030

EUs klimapolitikk mot 2030

EU har satt som mål å redusere utslippene av drivhusgasser med minst 40 prosent fra 1990 til 2030. [EUs klimapolitikk for 2021-2030 er basert på tre pilarer:](#)

1. Det europeiske systemet for kvotehandel (EU ETS) som blant annet regulerer utslipp fra industri, kraftproduksjon, petroleumsvirksomhet og luftfart.
2. Innsatsfordelingsforordningene som fastsetter bindende, nasjonale utslippsmål for 2021-2030 innenfor de ikke-kvotepliktige sektorene, transport, jordbruk, bygninger, avfall, ikke-kvotepliktig industri og petroleumsvirksomhet.
3. Regelverk for bokføring av utslipp og opptak i skog og andre landarealer

Stortinget vedtok i mars 2015 at Norge skal forsøke å [inngå en avtale med EU om felles oppfyllelse](#) av et klimamål på minst 40 prosent utslippsreduksjon i 2030 sammenlignet med 1990.

Norge deltar allerede i EUs kvotehandelssystem (felles oppfyllelse av klimamålene i kvotepliktig sektor). Med den nye avtalen vil det også å være snakk om felles oppfyllelse av klimamålene i ikke-kvotepliktig sektor, inkludert utslipp og opptak i skog og andre landarealer.

Reform av EUs kvotehandelssystem - ETS

Rådet og Europaparlamentet ble enige om [reform av EUs kvotehandelssystem](#) 9. november 2017. Parlamentet er forventet å vedta endring av direktiv 2003/87/EF for å fremme kostnadseffektive utslippsreduksjoner og investeringer i lavutslippsløsninger formelt tirsdag 6. februar. Rådet vil formelt vedta direktivet deretter.

Kvotehandelsdirektivet er allerede innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett gjennom klimakvoteloven og klimakvoteforskriften. Regjeringen forventer derfor at den nye [rettsakten fra EU vil måtte innlemmes i EØS-avtalen](#) og gjennomføres i norsk rett, ifølge et foreløpig posisjonsnotat fra 30. november 2017.

Formålet med reformen er å oppnå mest mulig kostnadseffektiv utslippskutt, fremme innovasjon og bruk av lavkarbonteknologier. Hovedelementene i reformen er:

- Det totale antallet kvoter, utslippstaket, skal reduseres med en årlig lineær reduksjonsfaktor på 2,2 prosent fra 2021. Utslippstaket reduseres nå med 1,74 prosent per år fra 2013-2020.
- Antallet kvoter i reserven for markedsstabilitet (MRS) skal dobles fra 12 prosent i 2019 og 2020 til 24 prosent fra 2021 til slutten av 2023.
- Innføre en ny mekanisme for å slette kvoter permanent fra 2023.
- Det reviderte ETS-direktivet skal vurderes regelmessig i forhold til bl.a. karbonlekkasje og den lineære reduksjonsfaktoren på 2,2 prosent. Kommisjonen vil vurdere behovet for ytterligere tiltak for å innfri Paris-avtalen.

Det reviderte ETS-direktivet inneholder flere tiltak for å skjerme industrien mot karbonlekkasje:

- 57 prosent av kvotene skal auksjoneres, mens resten skal tildeles vederlagsfritt. Først og fremst til virksomheter med høy risiko for karbonlekkasje.

- Sektorer med størst risiko for å flytte produksjon ut av EU og karbonlekkasje skal fortsatt motta 100 prosent gratiskvoter. Sektorer som er mindre utsatt for karbonlekkasje skal fortsatt motta 30 prosent gratiskvoter. Fra 2026 blir det innledet en gradvis utfasing av gratiskvoter, med unntak for fjernvarmesektoren.
- Reglene for tildelingen av gratiskvoter har blitt bedret og oppdatert.
- Medlemsstatene kan fortsatt kompensere for indirekte karbonkostander innenfor regelverket for statsstøtte. Reglene for rapportering og innsyn er styrket.
- EU skal etablere et Innovasjonsfond og et Moderniseringsfond for å bistå industrien og kraftsektoren til å takle overgangen til et lavkarbonsamfunn.

Tidligere [klimate og miljøvernminister Vidar Helgesen var positiv til endringene](#) og mente reformen «vil gi høyere priser på utslipp og stimulere til grønn omstilling av sektorene som omfattes av kvotesystemet.»

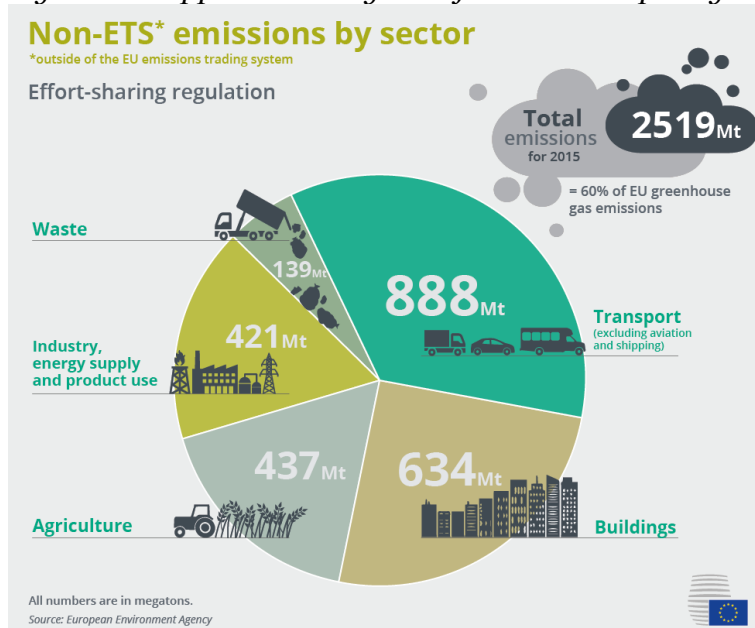
EU og Sveits undertegnet 23. november 2017 avtale om å [slå sammen sine kvotehandlingssystemer](#) for utslipp av drivhusgasser. Avtalen vil trå i kraft fra 2019.

Innsatsfordelingsforordningen - ESR

Rådet og Europaparlamentet kom frem til en [enighet om innsatsfordelingsforordningen](#), *effort sharing regulation, ESR*, 21. desember 2017. Dette gjelder medlemslandenes forpliktelser i ikke-kvotepliktig sektorer.

EU skal redusere utslippet fra disse sektorene med 30 prosent fra 2005-nivået innen 2030. For å nå målet er det fastsatt bindende, årlige reduksjonsmål for medlemslandene for årene 2021-2030. I løpet av de ti årene skal medlemslandene redusere sine utslipp med 0 til 40 prosent fra 2005-nivået, avhengig av BNP per innbygger. Til sammen skal dette gi en reduksjon på 30 prosent. De rikeste landene Luxembourg og Sverige må redusere utslippene med 40 prosent, mens de fattigste landene Romania og Bulgaria må redusere utslippene med henholdsvis 2 og 0 prosent.

Figur 1: Utslipp av drivhusgasser fra ikke-kvotepliktig sektorer i EU

Hvert enkelt land får fastsatt et utslippsbudsjett som skal sikre at utslippene reduseres i et konstant tempo i hele perioden 2021-2030. Utslippsbudsjettene skal beregnes ut fra de gjennomsnittlige utslippene fra 2016 til 2018: Startpunkt for beregningen skal være 2019 eller 2020, avhengig av hva som gir lavest utslippstildeling. Landene får tildelt et antall utslippsenheter, *annual emissions allocations*, tilsvarende utslippsbudsjettet. For å holde sine budsjetter må landene levere inn tilsvarende antall utslippsenheter til Kommisjonen som landenes utslipp fra ikke-kvotepliktige sektorer.

Kommisjonen skal påse at medlemslandene oppnår sine nasjonale utslippsmål.

Det er åpent for fleksibilitet i systemet, slik at landene kan bruke andre virkemidler enn utslippsreduksjon innenlands for å innfri sine mål.

- Medlemslandene kan spare opp, låne og overføre årlige utslippstildelinger fra år til år. Dette kan foregå både innenfor de enkelte landene og ved at land kan kjøper ubrukte utslippsenheter fra andre land.
- Land som ikke fikk tilført gratis utslippskvoter til industrianlegg i 2013, og land som har reduksjonsmål og tiltakskostnader langt over gjennomsnittet skal kunne annullere et begrenset antall ETS-kvoter én gang. Denne ordningen er begrenset oppad til totalt 100 millioner EU ETS for alle de berørte landene.
- Medlemslandene kan bruke nettoopptak i skog og andre arealer til å oppfylle sine mål for ikke-kvotepliktig sektor. Denne ordningen er begrenset oppad til maksimalt 280 millioner tonn CO₂-ekvivalenter.
- Det skal innføres en sikkerhetsreserve på 105 millioner utslippskvoter som skal være tilgjengelig i 2032. Den skal avhjelpe land med BNP per innbygger under gjennomsnittet i 2030, som innfrir sine 2020-mål, men som likevel har vanskeligheter med å nå 2030-målene. Landene må utnytte alle andre virkemidler før de får bruk av sikkerhetsreserven, og reserven kan kun brukes dersom EU når sine utslippsmål for 2030.

I motsetning til for perioden 2013-2020, er det er ikke adgang til å importere utslippskvoter fra land utenfor EUs kvotehandelssystem ETS.

EU-ambassadørene i Rådet bekreftet vedtaket 17. januar 2018, og oversendte saken til formell behandling i Europaparlamentet. Flertallet i energikomiteen i parlamentet, ENVI, stemte for forslaget 24. januar 2018. Nå skal forordningen vedtas formelt av Europaparlamentet i plenum før det skal vedtas formelt av Rådet.

LULUCF-forordningen

Den 14. desember 2017 ble forhandlingsdelegasjonene fra Rådet og Parlamentet enige om forordningen om inkludering av utslipp og opptak av drivhusgasser i sektoren for skog og andre landarealer i 2030-rammeverket for klima og energi, også kalt LULUCF-forordningen.

Forordningen skal sikre at [utslipp og opptak av drivhusgasser fra skog og andre landarealer blir regnet med](#) i målene om å redusere utslippene fra ikke-kvotepliktig sektor med 30 prosent innen 2030.

Alle medlemslandene er forpliktet til å ha et netto nullutslipp fra skog og andre kategoriserte arealer. Utslipp og opptak av drivhusgasser fra disse arealene skal være i balanse. Forordninger fastsetter bokføringskategorier og referanseverdier. Utslipp og opptak skal beregnes ut fra perioden 2000-2009.

Følgende arealer inngår:

- *Påskoging* (arealer konvertert fra dyrket mark, beite, våtmark, bebyggelse, og annen utmark til skog)
- *Avskoging* (arealer konvertert fra skog til dyrket mark, beite, våtmark, bebyggelse, og annen utmark)
- *Forvaltet dyrket mark* (dyrket mark som fortsatt er dyrket mark, og arealer konvertert fra beite, våtmark, bebyggelse, annen utmark til dyrket mark, og dyrket mark konvertert til våtmark, bebyggelse og annen utmark)
- *Forvaltet beite* (beite som fortsatt er beite, og arealer konvertert fra dyrket mark, våtmark, bebyggelse og annen utmark til beite og beite konvertert til våtmark, bebyggelse og annen utmark)
- *Eksisterende, forvaltet skog* (arealer som er skog som fortsatt er skog)
- *Forvaltet våtmark* (frivillig) (våtmark som fortsatt er våtmark, og bebyggelse og annen utmark konvertert til våtmark, og våtmark konvertert til bebyggelse og annen utmark).

Rådet og Parlamentet ble enige om at det er mulig å oppnå nettoopptak av utslipp, *carbon sinks*, uten at det ble enighet om mål for «[negative utslipp](#)», når skog- og andre landarealer tar opp mer drivhusgasser enn de slipper ut.

Medlemslandene kan bruke tilsvarende fleksibilitetsmekanismer i LULUCF som i innsatsfordelingsforordningen. Nettoopptak, kreditter, kan spares og overføres mellom landene. Dersom medlemslandene ikke møter forpliktelsen om netto nullutslipp fra sektoren gjennom bruk av fleksibilitetsmekanismene innenfor LULUCF-pilaren, må landet slette en tilsvarende mengde utslippsenheter under innsatsfordelingsforordningen.

Det skal opprettes en ny kompensasjonsordning på opp til 360 millioner tonn CO₂-ekvivalenter over hele perioden 2021-2030. Ordningen skal være tilgjengelig for alle medlemslandene. Den kan ikke benyttes før EU totalt sett har innfridd forpliktelsen om nullutslipp fra sektoren. Medlemslandene kan bare motta kompensasjon under forutsetning at de nasjonale skogene gir et netto-opptak og bare opp til et fastsatt tak.

Rådet og Parlamentet ble også enige om at Finland skal få en egen kompensasjon på 10 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. [Den finske regjeringen har vært svært misfornøyd](#) med forslaget til forordning.

Det formelle vedtaket av LULUCF vil skje etter at Parlamentet og Rådet har formelt vedtatt innstasfordelingsordningen. Flertallet i miljøkomiteen i Parlamentet, ENVI, vedtok forslaget samtidig med vedtaket om innsatsfordelingsordningen 24. januar i år.

Norsk deltakelse i innsatsfordelingsforordningen og LULUCF

Etter at forordningene er endelig formelt vedtatt kan Norge og EU innlede formelle forhandlinger om en felles klimaavtale som også omfatter ikke-kvotepiktig sektor.

I et foreløpig posisjonsnotat fra oktober 2017 [om innsatsfordelingsordningen](#) viser regjeringen til at Kommisjonen ikke har ønsket å inngå en bilateral avtale om felles oppfyllelse av klimamålene, men ønsker en løsning innenfor EØS-avtalen.

Regjeringen har derfor foreslått å bruke EØS-avtalens protokoll 31 om frivillig samarbeid utenfor de fire friheter.

«Dersom Protokoll 31 benyttes, vil det ikke forplikte Norge til fremtidig samarbeid. Avtalen vil gjelde kun for det innholdet man legger i den og for det tidsrommet man avtaler. På denne

måten kan man ivareta regjeringens forutsetning om at Norge ikke uten videre skal bli bundet av mål og regelverk på klima- og energiområdet utover det som følger av EØS-avtalen og avtalen om felles oppfyllelse med EU, samtidig som man ivaretar ønsket om en rask og lite ressurskrevende avtaleform.»

Regjeringen mener bruk av protokoll 31 innebærer at landbruket ikke vil bli en del av EØS-avtalen. Blir avtalen forankret i protokoll 31, vil Norge ikke være forpliktet til å ta inn eventuelle endringer EU gjør i sitt lovverk. Da må det føres nye forhandlinger.

Spørsmålet blir om dette er en løsning EU vil godta, eller om de vil insistere på en innlemmelse av de gitte rettsaktene i vedleggene til EØS-avtalen, slik rettsakter normalt innlemmes i EØS-avtalen. Innlemmelse i vedleggene til avtalen vil innebære en vanlig rolle for ESA og evt. EFTA-domstolen ved ikke-etterlevelse av regelverket.

Regjeringen vil nå måtte avklare dette med EU.

I juli 2017 uttalte både Arnstad og Arbeiderpartiets leder Jonas Gahr Støre [skepsis til en klimaavtale](#) i form av et vedlegg til EØS-avtalen. «*Jeg tror det kan være en fordel med felles europeisk gjennomføring av klimapolitikken, men jeg ønsker ikke at det skal skje på en slik måte at EU får styringsmulighet over berørte sektorer som transport, landbruk og skogbruk*», uttalte Arnstad.

Arnstad har tidligere [understreket at en klimaavtale med EU vil kunne få konsekvenser for norsk landbruk](#) dersom ESA skal kontrollere Norges oppfølging. «*Virkemidlene rettet mot landbruket for å kutte i utslipp, vil ha mye å si for utvikling av landbruket.*»

Medlemslandene i EU skal kontrolleres av Europakommisjonen mht. hvordan de etterlever sine klimaforpliktelser. EU vil trolig kreve en tilsvarende kontroll av Norge og eventuelt andre EØS/EFTA-land, også om avtalen skulle tas inn i protokoll 31 (hvor det i utgangspunktet ikke er gitt at ESA skal ha noen rolle). Det er [ikke usannsynlig at ESA vil få en rolle](#), men det er ikke gitt, hevdet tidligere klima- og miljøminister Vidar Helgesen i oktober 2016.

En avtale om felles oppfyllelse av klimaforpliktelsen mellom Norge og EU er en folkerettslig avtale. Dette handler ikke om myndighet over private rettssubjekt eller konstitusjonelle forhold, ifølge regjeringen. Indirekte vil rettsaktene kunne få konsekvenser for enkeltpersoner og/eller næringslivet gjennom de virkemidler staten velger for å oppfylle forpliktelsene i rettsaktene.

Norge vil måtte redusere utslippene i ikke-kvotepfiktige sektorer med 40 prosent fra nivået i 2005 innen 2030, og ha tilgang til de samme fleksibilitetsmekanismene som medlemslandene i EU innenfor innsatsfordelingsforordningen.

Regjeringen skriver i et [foreløpig posisjonsnotat om LULUCF](#), at det er usikkert om Norge vil kvalifisere for kreditter fra LULUCF-sektoren. Norge kan eventuelt kompensere for netto-utslipp fra norsk skog og arealbrukssektor ved å kjøpe opptak i skog og arealbrukssektoren i EU-land. Alternativt må Norge levere utslippsenheter fra innsatsfordelingsordningen for å innfri sin forpliktelse om netto nullutslipp.

Klima- og miljøminister [Ola Elvestuen uttalte i trontaledebatten](#) 10. oktober 2017 (da som representant): «*En tilslutning til EUs klimamål og en avtale med EU er etter Venstres mening helt avgjørende for å nå våre forpliktelser. ... Viktigst av alt er det at resultatkravene blir mer forpliktende.*»

Utenriksminister Eriksen Søreide vil redegjøre for:

Regjeringsplattformen

«Regjeringen vil basere Norges forhold til Europa på EØS-avtalen. Avtalen sikrer markedsadgang for norske varer og tjenester og er av stor betydning for arbeidsplasser og velferd. Tegn til økende proteksjonisme i andre land gir grunn til bekymring. Regjeringen vil arbeide internasjonalt for friere handel», sa statsminister Erna Solberg da hun [presenterte regjeringsplattformen i Stortinget 30. januar](#).

[Regjeringsplattformen](#), undertegnet på Jeløya 14. januar, omtaler en rekke større og mindre saker knyttet til europapolitikken. Vi har valgt å omtale kort de tre temaene som er framhevet i innledningen til avsnittet om Europa (side 81): en aktiv europapolitikk, yttergrensekontroll og migrasjon, og EUs forsvarssamarbeid. I tillegg lister vi opp andre EØS-relaterte tiltak som omtales i den politiske plattformen. Brexit og en felles oppfyllelse av klimamålene omtales som egne saker.

En aktiv europapolitikk. Involvering av Stortinget

«Regjeringen vil arbeide for forbedringer innenfor EØS-avtalens rammeverk og føre en aktiv europapolitikk som tar sikte på å øke norsk innflytelse over beslutninger som påvirker Norges interesser», står det i den politiske plattformen. Den skal delta tidlig i EUs prosesser og politikktutforming, utdype bilaterale relasjoner med sentrale europeiske land, delta i formelle og uformelle europeiske fora, spesielt der EØS-avtalen gir adgang, samt styrke koordineringen i sentralforvaltningen.

Når det gjelder regjeringens forhold til Stortinget, står det: «*Involvere Stortinget tidlig i viktige EØS-prosesser*». I Sundvollen-plattformen var også ordet «*avklaring*» med: Involvere Stortinget tidlig i *avklaringen* av viktige EØS-prosesser. Opposisjonen har i Europautvalget ved flere anledninger etterspurt tydeligere avklaringer fra regjeringen på posisjoner til nye rettsakter eller EØS-prosesser. Man har ment regjeringen bør være tydeligere på når den bare ønsker å informere/orientere Europautvalget om ny utvikling, og når de faktisk ønsker en avklaring fra utvalget om en gitt sak.

Regjeringen har [startet arbeidet med en ny strategi for samarbeidet med EU](#) for perioden frem til 2021. Strategien skal etter planen vedtas i mars, og skal følges opp med et årlig arbeidsprogram.

I strategien for 2014-2017 sa regjeringen at den ville konsultere Europautvalget på et så tidlig tidspunkt som mulig, og at den [ville styrke denne dialogen gjennom kortfattede meldinger](#) til Stortinget om særlig viktige EU/EØS-saker. Slike «mini-meldinger» har ikke blitt lagt fram. I debatten om den europapolitiske redegjørelsen i november 2016 sa Bård Vegar Solhjell (SV): «*Så vidt eg hugsar, var eit samla [storting veldig positiv til den tanken](#), nettopp fordi det kunne gje meir konkret debattforankring her av nokre av dei store prosessane, dra oss inn tidlegare. Men eg opplever at utgreiingane her og møta i Europautvalet vert veldig springande og vanskelege å bruke som forankring – og med lite skriftleg på førehand. Vil statsråden ta i bruk dette på store prosessar der det er viktig at Noreg kjempar for sine interesser, og at det er forankra i Stortinget?» Daværende statsråd Elisabeth Vik Aspaker (H) svarte at: «*Det har vist seg at det er ganske krevende eller vanskelig, og det er bakgrunnen for den måten vi konsulterer Europautvalget på i dag; det er den måten vi har funnet mest hensiktsmessig*».*

Yttergrensekontroll og migrasjon

«*Tilliten til vår felles yttergrense i Europa må gjenopprettes, og regjeringen vil støtte EUs innsats for å finne gode løsninger på felles utfordringer med migrasjon*», står det i plattformen. Regjeringen mener ansvaret for mennesker på flukt må deles mellom flere land, og støtter i utgangspunktet EUs planer om et forpliktende europeisk kvotesystem med en permanent

fordelingsmekanisme. Det vises til at dette kan innebære etablering av felles asylsentre utenfor EU og styrking av Schengen-landenes yttergrense. Samtidig ønsker regjeringen å avhjelpe årsakene til at folk migrerer, og vil forsterke innsatsen for mer utvikling og demokrati.

[Våren 2016 la Europakommisjonen fram i alt syv lovforslag om en ny asylpolitikk](#) som skal gi en mer lik behandling av asylsøkere i EU. Forslaget som har skapt mest debatt gjelder [revisjon av Dublin-forordningen](#). Kommisjonen foreslår å beholde førstelandsprinsippet, men samtidig innføre en sikkerhetsventil som krever automatisk omfordeling dersom et land får et unormalt høyt antall asylsøkere. Det åpnes opp for at EU-land som ikke vil ta imot sin andel, skal betale 250 000 euro per asylsøker. Forslaget er viktig for Norge som Dublin-medlem.

[Europaparlamentet er klare med sitt standpunkt](#), som går lengre enn Kommisjonen. Parlamentet vil ha en automatisk omfordeling fra dag én, og vil ikke godta at man betaler i stedet for å motta asylsøkere. Derimot foreslår de at EU-støtte skal inndras dersom et land nekter å ta imot asylsøkere. I Rådet er det fortsatt stor uenighet. Særlig Visegrad-landene Polen, Ungarn, Tsjekkia og Slovakia er kritiske. Nylig sendte de en [felles uttalelse](#) hvor de understreker at overordnede kvoter vil være ineffektivt og bidra til å splitte medlemslandene. På EU-toppmøtet i desember åpnet rådspresident Donald Tusk for å gå bort fra ideen om automatisk omfordeling, men fikk sterk kritikk, blant annet fra Sverige. Etter møtet sa Tusk at EU-landene [skal forsøke å bli enige innen juni 2018](#), men at det kan bli vanskelig å finne et kompromiss.

Det danske sosialdemokratiske partiet la mandag fram et nytt forslag til asylreform: «[Retfærdig og realistisk: en udlændingepolitik der samler Danmark](#)». Det foreslås blant annet at alle spontane asylsøkere skal sendes til et danskdrevet mottakssenter i et tredjeland, for eksempel i Nord-Afrika. De som får asyl, skal sendes til en av FNs flyktningeleirer. Fremover skal det kun være mulig å få asyl i Danmark som kvoteflyktning gjennom FN. Det skal settes et tak på antall med ikke-vestlig bakgrunn som skal komme til Danmark. Taket skal vedtas årlig av Folketinget. Danmark kan forplikte seg til å motta flere flyktninger gjennom FN-systemet enn i dag. Sosialdemokratenes leder, Mette Fredriksen, sier til DR Nyheter at man ønsker å få flere Europeiske land med, men «[er klar til at gå forrest fra dansk side](#)».

Samtidig arbeider EU med å styrke den ytre grensekontrollen, og redusere strømmen av økonomiske flyktninger. Grensebyrået Frontex har fått utvidet myndighet, det er foreslått bedre samkjøring av databaser, og et nytt inn- og utreisesystem (Entry/Exit) har blitt vedtatt. Det er inngått avtaler med Tyrkia og land i Afrika for at færre mennesker skal søke seg til Europa. EUs investeringsfond for Afrika har blitt styrket. (Les mer i [informasjonspakken til europautvalgsmøtet i oktober 2017](#)).

EUs forsvarssamarbeid

Regjeringen vil: «*Videreutvikle den sikkerhetspolitiske dialogen med EU, og søke å delta aktivt i EUs sikkerhets- og forsvarspolitiske fora*». Den ønsker også å videreutvikle samarbeidet med alliansepartnere om anskaffelser av forsvarsmateriell.

I november 2017 signerte 23 EU-land [en avtale om et permanent strukturert militært samarbeid](#) (Pesco). Dette skal være en struktur som skal legge til rette for at de landene som ønsker og evner, sammen kan utvikle forsvarskapabiliteter, investere i felles prosjekter eller styrke den operasjonelle beredskapen. Etableringen av Pesco ble formelt vedtatt i desember. Ifølge regjeringen [legges det ikke opp til at land utenfor EU kan bli med i Pesco](#), men tredjeland som Norge kan unntaksvis inviteres til å delta i enkeltprosjekter hvis dette tilfører prosjektene «*betydelig tilleggsverdi*».

[Financial Times skriver 4. februar at EU og Storbritannia ønsker en rask avklaring](#) på forsvars- og sikkerhetsområdet, og at man kan komme fram til «*specific arrangements*», allerede når britene går ut av EU i 2019. Frankrike og Kypros er kritiske til å gi ikke-EU land innflytelse på

dette området. «*If we do something special for the Brits then we have others knocking at the door*», sier en EU-diplomat til avisen.

Norge deltar som eneste ikke-EU land i forsøksordningen for forsvarsforskning som utgjør den første delen av et europeisk forsvarsfond: Det ble lansert i 2017, og [vil bli etterfulgt av et permanent europeisk forsvarsfond fra 2020](#). I tillegg til finansiering av forskning, skal det permanente fondet også finansiere felles innkjøp og utvikling av viktig utstyr og teknologier. Det er foreslått at det i perioden 2021-2027 skal brukes 500 millioner euro i året på forskning og 1 milliard euro i året til felles innkjøp. I [Europautvalget 13. desember 2017](#), sa daværende statsråd Marit Berger Røsland at: «*Konsekvensene kan bli alvorlige for norskeid forsvarsindustri, deres datterselskaper og industrielle partnere i EU. Vi er tydelige på at vi har behov for, og at det er i vår felles interesse, at Norge får delta også i kapabilitetsdelen*». Da Europaparlamentets industri-, forsknings- og energikomité (ITRE) nylig diskuterte fondet, var inntrykket at flertallet ønsket en eller annen form for [system som sikrer at fondet går til EU-virksomheter](#) og at resultatene fra prosjektene ender opp i EU, men der tredjeland kan delta i samarbeidet.

I et møte forrige uke mellom utenriksminister Ine Eriksen Søreide og EU-kommissær Jyrki Katainen, var norsk deltakelse i forsvarsfondet øverst på dagsorden. [Katainen har forståelse for de norske bekymringene](#), og sier til NTB at: «*Med forslaget nåværende form er det ikke mulig å inkludere selskaper fra tredjeland. Men jeg vet at det er stor interesse i mange av våre medlemsland for å la selskaper fra bestemte tredjeland delta*». Internt i EU er spesielt Frankrike skeptiske til å åpne dørene for tredjeland, og mener pengene bør investeres i arbeidsplasser i EU.

Regjeringsplattformen omtaler også industrisamarbeid/gjenkjøp. Regjeringen skal: «*Styrke norsk forsvarsindustri gjennom aktiv bruk av industrisamarbeidsavtaler ved anskaffelser der det er formålstjenlig*». I forrige uke åpnet Europakommisjonen sak mot både Danmark og Nederland for at de ved kjøp av forsvarsmateriell har pålagt utenlandske leverandører krav om gjenkjøp. [Kommisjonen slår fast at gjenkjøpskrav er et restriktivt tiltak](#) som hindrer fri flyt av varer og tjenester.

Andre EØS-relaterte tiltak

Nedenfor er et utvalg av andre tiltak i regjeringens politiske plattform som er knyttet til EØS og europapolitikken:

- Delta i utvikling av felleseuropeiske løsninger for justis, migrasjon og klima, og søke gjennomføring av den felles klimapolitikken i EØS-avtalen. ([Se egen sak om klima](#))
- Ivareta norske interesser i forbindelse med Brexit gjennom tett dialog med EU og Storbritannia. ([Se egen sak om brexit](#))
- Aktivt støtte opp under EUs politikk om rettsstatsprinsipper i Europa.
- Vurdere tiltak som kan begrense og stanse eksport av velferdsytelser, blant annet arbeide for aksept i EU for kjøpekraftjustering av velferdsytelser.
- Sikre at EØS-midlene bidrar til å styrke demokrati og rettsstat i Europa, samt bærekraftig økonomisk vekst.
- Følge opp regjeringens initiativ overfor EU om styrket arbeid mot arbeidskriminalitet.
- Sikre EØS-avtalen som bærebjelke for norske arbeidsplasser og verdiskaping.
- Videreføre energisamarbeidet med EU og aktivt fremme norske synspunkter og interesser i den europeiske markeds- og regelverksutviklingen.
- Legge til rette for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi og gjennomføre EUs energieffektiviseringsdirektiv med tilpasninger.
- Implementere EUs personvernforordning så raskt som mulig.
- Videreføre enerettsmodellen [spillpolitikk], og vurdere muligheten for å åpne opp for flere humanitære og frivillige aktører innenfor rammen av det ESA-godkjente unntaket.

- Arbeide for og stimulere til økt internasjonalisering av forskningen, herunder prioritere styrket deltakelse i EUs rammeprogrammer.
- Føre en aktiv nordområdepolitikk og styrke samarbeidet mellom både landene i Arktis og med EU for å forebygge og begrense naturkatastrofer og menneskeskapte katastrofer.
- Utvikle det handelspolitiske samarbeidet med våre nærmeste naboer, inkludert EU. [«og arbeide for nye handelsavtaler gjennom EFTA», sto i Sunnvolden-plattformen, men er fjernet.]

Brexit

EU og Storbritannia ble 8. desember enige om en [felles rapport](#) om fremdriften i første fase av skilsmisseforhandlingene. Uken etter konkluderte [Det europeiske råd](#) (EUs regjeringssjefer) med at fremdriften på de tre viktigste spørsmålene (grensen mellom Irland/Nord-Irland, borgeres rettigheter og finansielle forpliktelser) var tilstrekkelig til å starte forhandlinger om en overgangsordning og et rammeverk for en fremtidig handels- og samarbeidsavtale.

EUs toppledere ba på toppmøtet EUs sjefsforhandler, Michel Barnier, om å ferdigstille skilsmisseavtalen inkludert en avtale om en overgangsperiode, og å starte arbeidet med retningslinjer for forhandlingene om en fremtidig avtale. EU ønsker å konkludere førstnevnte høsten 2018 for å tillate nok tid for ratifisering i EU og i Storbritannia før brexit i mars 2019.

Skilsmissen – er alt ferdigstilt?

Det er viktig å understreke at rapporten fra desember ikke representerer en endelig skilsmisseavtale. En slik avtale skal nå ferdigstilles på bakgrunn av den overordnede enigheten som ble funnet i desember. Dette vil normalt kreve omfattende juridisk skrubbing og også politisk forhandling. Dette bekreftes i et [notat fra den britiske regjeringen 2. februar](#) hvor det informeres om at skilsmissesaker («*withdrawal issues*») står på agendaen når Storbritannia og EU møtes til ny forhandlingsrunde denne uken (6.-9. februar).

Av de politiske spørsmålene man ble enige om i desember kan det virke som om grensespørsmålet Irland/Nord-Irland fremdeles vil kunne skape utfordringer. Den felles rapporten 8. desember ga en garanti om at det ikke vil bli noen fysisk grense («*hard border*») mellom Irland og Nord-Irland og at Belfast-avtalen skal opprettholdes. Samtidig ga May en [skriftlig garanti](#) for at Storbritannia inkludert Nord-Irland vil forlate EUs tollunion og EUs indre marked. Det er fremdeles usikkert hvordan disse løftene skal kunne kombineres.

Les mer om de ulike elementene i rapporten fra desember (og skilsmissen) i [infopakken til Europautvalget 13. desember 2017](#).

Overgangsperiode

EUs ministre ble mandag 28. januar enige om [retningslinjer for forhandlingene med Storbritannia om en overgangsperiode](#) fra mars 2019 t.o.m. desember 2020. De understreker at Storbritannia må respektere hele EU-retten (inkludert nye lovvedtak), budsjettforpliktelser og juridisk oversyn i hele overgangsperioden, men uten å være med i EUs politiske strukturer. Storbritannia forblir med dette i det indre marked og i tollunionen, og alt fortsetter som før t.o.m. 2020, inkludert fri bevegelse av personer, bortsett fra at Storbritannia ikke lenger er EU-medlem.

EUs ministre slår i retningslinjene også fast at Storbritannia i overgangsperioden vil være bundet av alle forpliktelser i avtalene som EU har inngått (internasjonalt og med tredjeland), men uten å delta i felles institusjoner etablert av disse avtalene. Siden Storbritannia forblir i tollunionen t.o.m. 2020 vil de i denne perioden også måtte følge EUs handelspolitikk. Storbritannia kan i samme periode ikke kan være bundet av egne handelsavtaler (disse kan med andre ord ikke tre i kraft før 2021).

EU åpner med dette for at Storbritannia i overgangsperioden kan fortsette å være tilknyttet EUs internasjonale avtaler inkludert EUs handelsavtaler. Det siste er noe Storbritannia selv har tatt til ordet for. Uten en slik ordning ville landet stå uten handelsavtaler fra mars 2019.

Men, og dette er viktig for Norge/EØS EFTA, en slik tilknytning til internasjonale avtaler og handelsavtaler, forutsetter selvsagt at partnerlandene det er snakk om godtar en slik ordning.

Tre spørsmål har fått særlig oppmerksomhet siden 28. januar og vil normalt stå sentralt i forhandlingene om en overgangsordning:

Fri bevegelse

[Theresa May har i uttalelser til media](#) sagt at reglene for fri bevegelse ikke vil være de samme før og etter 2019, og at de EU-borgerne som kommer etter mars 2019 ikke vil kunne nyte samme rettigheter som de som kom før mars 2019 (mens Storbritannia ennå var EU-medlem). Hun mener dette også var reflektert i enigheten fra desember 2017. EU på sin side mener enigheten i desember forutsatte at dagens regler for fri bevegelse ville vedvare ved en overgangsordning. Fri bevegelse av personer ser dermed ut til å fortsette å være en forhandlingsutfordring.

Tilknytning til EUs handelsavtaler

I følge Politico [skal noen partnerland \(Chile, Sør-Korea\) kreve detaljerte diskusjoner med London, og mulige krav om økte konsesjoner fra Storbritannia](#) før de går med på britisk tilknytning til eksisterende EU-avtaler i en overgangsperiode. Slike samtaler kan gi en viktig indikasjon på hvilke krav Storbritannia vil møte når de etter hvert utformer sin egen handelspolitikk. Med tanke på Storbritannias ambisjon om å bli en global handelsaktør, vil det være interessant å følge med på hvordan slike samtaler utvikler seg de neste månedene.

Konsultasjon

Storbritannia har sagt at de må konsulteres når nytt EU-regelverk utformes i overgangsperioden, dersom dette også skal omfatte Storbritannia. Brexit-ansvarlig i Europaparlamentet, Guy Verhofstadt, har uttalt at det kan være aktuelt å gi Storbritannia en viss konsultasjon. Retningslinjene for en overgangsordning sier også at Storbritannia unntaksvis vil kunne gis adgang til Kommisjonens arbeidsgrupper uten stemmerett. Konsultasjon vil også kunne gis i forbindelse med fiskeriforhandlinger.

Fremtidig avtale

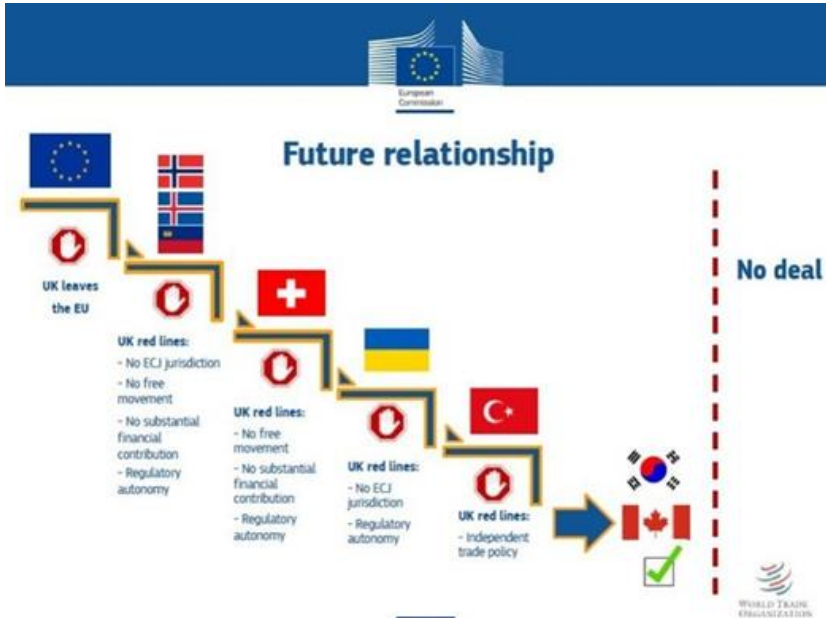
EUs toppledere ble i desember enige om at de skal vedta et mandat for de fremtidige forhandlingene i mars 2018. De håper så å bruke perioden frem mot mars 2019 til å bli enige med Storbritannia om et rammeverk for de fremtidige forhandlingene. Disse forhandlingene vil først kunne starte formelt etter at Storbritannia forlater EU (mars 2019) og er blitt ett tredjeland.

EU vil i sine retningslinjer legge til grunn at Storbritannia langsiktig ønsker å gå ut både av det indre marked og EUs tollunion og utarbeide et forhandlingsmandat deretter. EUs toppledere ba i sine konklusjoner i desember Storbritannia om å klargjøre sine posisjoner for de fremtidige forhandlingene. Representanter for EU skal i desember ha uttalt at det [ikke er aktuelt å starte samtaler med Storbritannia](#) før den britiske regjeringen fremstår som mer samlet i sitt syn på en fremtidig avtale.

Statsminister Theresa May har tidligere snakket om behovet for noe helt nytt og annerledes i det fremtidige forholdet til EU, altså en unik avtale bare for Storbritannia. EØS er med dette blitt avvist som modell. EU har på sin side vært tydelig på at det Storbritannia vil få dersom de går ut av det indre marked, er en vanlig handelsavtale, og at en slik handelsavtale ikke vil kunne gi den adgangen Storbritannia i dag har til EUs marked. Michel Barnier har uttalt at [det mest sannsynlige utfallet av forhandlingene om en fremtidig avtale vil være en CETA-lignende avtale](#). Utfordringen for Storbritannia er at den avtalen ikke er spesielt god på tjenester.

Det spekuleres også i om EU i forhandlingene vil holde noe tilbake og ikke gi Storbritannia en altfor god avtale siden de da vil være bundet av klausuler i noen av sine nyere handelsavtaler (f eks med Canada og Japan) om å gi disse landene samme vilkår.

Michel Barnier har gitt følgende oversikt over de ulike integreringsmodellene som er mulig:

Den norske regjeringens reaksjon

Den norske regjeringen har vært tydelig på at brexit ikke endrer Norges forhold til EU. Dette forblir forankret i EØS-avtalen og andre avtaler med EU. Når det gjelder forholdet til Storbritannia vil regjeringen følge tett hva en skilsmisseavtale og en eventuell overgangsordning mellom Storbritannia og EU vil bety for det indre marked. Regjeringen har vært tydelig på at Norge ønsker muligheten til å bli inkludert i felles løsninger som berører det indre marked.

Tidligere statsråd Berger Røsland ønsket den felles rapporten mellom EU og Storbritannia 8. desember velkommen, men [advarte mot at den ikke sikrer norske borgeres rettigheter](#). Hennes håp var at avtalen mellom EU og Storbritannia kunne utvides til EØS-landene, slik at den også ville omfatte nordmenn i Storbritannia og briter i Norge: «*Nå handler det om å finne de tekniske løsningene for det, all den tid vi ikke er en del av utmeldingsavtalen*».

Skilsmisse- og overgangsavtale

Når Storbritannia går ut av EU i mars 2019, går landet også formelt ut av EØS. Artikkel 126 i EØS-avtalen fastslår at for å være part til EØS-avtalen må man enten være EU- eller EFTA-medlem. Med Mays (og EUs) siste uttalelser vil Storbritannia være hverken eller fra mars 2019. Samtidig ser det ut til å være en forståelse både i (deler av) Storbritannia og i EU (jf. EUs nye retningslinjer for forhandlingene om en overgangsordning) at Storbritannia i en periode fra mars 2019 til desember 2020 fortsatt vil delta i det indre marked på samme vilkår som før. Theresa May har også tidligere uttalt at rettigheter som gis EU-borgere i Storbritannia også skal utvides til å gjelde EØS EFTA-borgere.

Politisk sett trenger dette derfor ikke å skape problemer for EØS EFTA-landene så lenge både EU og Storbritannia er enige om at løsningene som angår det indre markedet i en overgangsperiode også skal omfatte EØS EFTA. Men rent formelt eller juridisk bør dette forankres. I et scenario hvor alt skal fortsette som før, men hvor Storbritannia formelt ikke lenger er medlem av EØS (eller EU), må EØS EFTA-landene på ett eller annet juridisk vis bli forsikret om at alt faktisk vil fortsette som før i en gitt overgangsperiode. Spørsmålet er hvordan dette best kan gjøres? Vil det

være gjennom en trepartsavtale mellom EU, Storbritannia og EØS EFTA-landene, og/eller forhandles som en del av de samtalene som i følge EØS-avtalen skal finne sted når Storbritannia notifiserer sin uttreden av EØS-avtalen?

Sistnevnte skal gjøres skriftlig på basis av artikkel 127 i EØS-avtalen senest ett år før uttreden (altså senest i mars 2018). De gjenværende avtalepartene skal da «*sammenkalle til en diplomatisk konferanse for å vurdere de endringer det måtte være nødvendig å gjøre i avtalen*». På [europautvalgsmøtet i Stortinget 25. oktober](#) bekreftet tidligere statsråd Berger Røsland at Storbritannia så langt ikke har varslet uttreden av EØS etter artikkel 127, «*men vi har fra EØS/EFTA-siden meddelt til EU og Storbritannia at vi mener at det må skje*».

Fremtidig avtale med Storbritannia

Regjeringen presenterte i november 2016 en [analyse](#) av Norges handelspolitiske interesser vis-à-vis Storbritannia. Analysen slo fast at Storbritannia er en av Norges største handelspartnere for varer, tjenester, kapitalbevegelser og investeringer. Den sa kort oppsummert at en bilateral avtale med Storbritannia må gi minst like god markedsadgang som EØS-avtalen. Utover dette vil det være ønskelig å forhandle om bedre markedsadgang for fisk enn det som er tilfelle innen EØS i dag.

Det er per dags dato ikke noe felles EFTA-spor i forhold til Storbritannia med tanke på en handelsavtale post-brexite. EFTA-landene har alle etablert bilaterale dialoger med Storbritannia på embetsnivå for å bedre forståelsen for fremtidige handelspolitiske interesser. De fire landene holder hverandre oppdatert om sine respektive prosesser.

Handelspolitikk: WTO etter ministerkonferansen i Buenos Aires

“We failed to achieve all our objectives,” uttalte EUs handelskommissær Cecilia Malmström etter WTO-ministermøtet i Buenos Aires i desember 2017: “I hope all delegations here reflect carefully about the message this sends to our citizens, to our stakeholders and to our children. It says a lot about WTO.»

WTOs ministermøter finner sted annethvert år. Mellom toppmøtene forhandles det jevnlig på diplomatisk nivå i Genève. På de to siste ministermøtene (Bali 2013 og Nairobi 2015) ble det inngått begrensede, men allikevel viktige avtaler på handelsfasilitering (Bali i 2013), og på utfasing av eksportsubsidier til landbruket og utvidelse av den globale sektoravtalen på handel med teknologiavtaler (Nairobi i 2015). Frem mot Buenos Aires i desember 2017 diskuterte WTO-medlemmene muligheten for nye begrensede avtaler, denne gang på fiskesubsidier og digital handel.

Norge prøvde i oktober 2016 (som leder for WTOs generalråd) å bidra til fremdrift i forhandlingene med et [ministermøte i Oslo](#) hvor bevaring og styrking av det multilaterale handelssystemet sto høyt på agendaen. Men jo nærmere man kom Buenos Aires ble slike avtaler allikevel mindre og mindre sannsynlige. Rett før møtet var det fremdeles visse forhåpninger om å få til en svært begrenset avtale på fisk, men etter flere dager med forhandlinger i Buenos Aires viste dette seg også umulig, inkludert en avtale på ulovlig fiske (som mange mente burde være mulig å oppnå). Toppmøtet endte dermed uten nye avtaler og også uten en felles ministererklæring. Sett i forhold til de to tidligere toppmøtene var dette skuffende.

EU skal særlig ha [pekt på India og Sør-Afrika](#) som syndepunkter pga. deres manglende kompromissvilje, men også på USA for manglende engasjement.

[I sitt innlegg til toppmøtet understreket utenriksminister Ine Eriksen Søreide](#) at bevaring av det multilaterale handelssystemet var en politisk hovedprioritet for Norge. Samtidig pekte hun på utfordringer til systemet gjennom uløste byrdefordelinger mellom utviklede og utviklende

økonomier, økt proteksjonisme, og utilstrekkelig inkludering av utviklingsland i det globale handelssystemet.

For Norge var det en viss bekymring for at et [felles forslag fra Brasil og EU på landbrukssubsidier](#) kunne bli en utfordring. EU og Brasil hadde i forslaget lagt opp til reduksjon av handelshindrende landbrukssubsidier nasjonalt i takt med størrelsen på hvert lands landbrukssektor, men med viktige unntak for de minst utviklede landene i WTO. Forslaget ledet ikke til konkrete forhandlinger i Buenos Aires, men det kan være viktig å følge med på frem mot neste ministermøte.

Hva skjer nå? Hvor går WTO herfra?

“The mindsets will need to change if we want to advance,” sa WTOs generaldirektør etter toppmøtet i Buenos Aires. Det gjelder både hvilke type avtaler organisasjonen ønsker å konkludere, men også hvordan organisasjonen skal oppfylle sin kanskje viktigste (kjerne)oppgave, som tvisteløsningsorgan for grensekryssende handelskonflikter.

Nye avtaler – går vi mot et mer plurilateralt handelsregime?

En gruppe medlemsland ble i Buenos Aires enige om å jobbe videre med e-handel frem mot neste ministermøte i 2019. Man har med dette ambisjon om å starte såkalte plurilaterale forhandlinger innenfor et gitt område med en begrenset gruppe WTO-medlemmer. Det knyttes nå spenning til om gruppen inkludert Norge vil oppnå en viss fremdrift frem mot neste ministermøte (2019).

Mange mener plurilaterale forhandlinger i økende grad vil bli den mest realistiske måten WTO vil greie å ferdigstille avtaler på i fremtiden, så lenge det er så vanskelig å oppnå enighet innenfor hele medlemskapet. For EU, og også for Norge, vil det i et slikt perspektiv være viktig at slike forhandlinger åpnes opp for å utvides til hele WTO-medlemskapet over tid.

Dette er allikevel ikke første plurilaterale prosess i eller utenfor WTO. Norge har vært med i to plurilaterale prosesser: 1) handel med miljøvarer, direkte knyttet til WTO, og 2) handel med tjenester, foreløpig utenfor WTO og uten Kina.

EU og 17 andre WTO-medlemmer har forhandlet om en handelsavtale for miljøprodukter (*Environmental Goods Agreement/EGA*) siden juli 2014. Det skal være uenighet mellom Kina og andre partnerland om hvilke varer som skal inkluderes, om tariffen skal fjernes eller reduseres, og om lengden på overgangsordninger. Medlemslandene klarte ikke å ferdigstille forhandlingene under toppmøtet i Buenos Aires.

Forhandlingene om *tjenester (TiSA)* mellom EU og 22 andre partnerland var forventet konkludert i fjor høst, men forhandlingene strandet på uenigheter mellom EU og USA om blant annet fri flyt av data i forbindelse med handel med tjenester. Det er usikkert om eller eventuelt når prosessen vil tas opp igjen, og også hva president Trumps synspunkter på dette er (handel med tjenester har ikke vært like sentralt i hans retorikk som handel med varer). USA ønsket så lenge prosessen pågikk å holde Kina utenfor, mens både EU og Norge har ønsket Kina velkommen inn i forhandlingene. EU og Norge har også vært opptatt av å utvide forhandlingene til WTO over tid.

I et nylig [svar til representant Steinar Ness \(Sp\)](#) skrev utenriksministeren 26. januar 2018 at «*TISA vil gje avtalefesta og dermed føreseielege vilkår for marknadstilgongen i ei rekke land som i dag samla står for om lag tre firedelar av eksportmarknaden for norske tenester*». Hun understreker spesielt muligheten for bedre og mer forutsigbare markedstilgang for norske bedrifter innenfor prioriterte sektorer som skipsfart, energi og telekommunikasjon.

Vil WTO fremdeles kunne fungere som et effektivt tvisteløsningssystem?

“I am deeply concerned about the empty seats in the Appellate Body. We need a well-run dispute settlement system – and we need to avoid politicising the core functions of the WTO.”

Dette sa utenriksminister Eriksen Søreide i sin tale til WTO-toppmøtet i Buenos Aires. Også andre aktører har uttrykt stor bekymring for den alvorlige situasjonen WTO nå er i, hvor organisasjonens kjernevirksomhet som tvisteløsningsorgan for verdenshandelen trues av at USA under Trump blokker utnevnelser til WTOs ankeorgan. Dersom dette ikke blir løst, skriver utenriksministeren i en [kronikk i VG 11. desember 2017](#), vil WTOs tvisteløsningssystem bli lammet, noe som igjen vil innebære en kraftig svekkelse av det multilaterale handelssystemet: «*Det vekker stor bekymring at USA utfordrer de mest grunnleggende prinsipper i det multilaterale handelssystemet, inkludert folkerettslige forpliktelser som grunnlag for organiseringen av internasjonal handel*».

[EUs handelskommissær Cecile Malmström har uttrykt lignende bekymringer](#) og sagt at USA med dette er med på å undergrave hele WTO, eller «*killing the WTO from inside*». Antallet dommere er nå nede i 4/7, med nok en dommer forventet å slutte i september 2018. Uten nye dommere vil ikke ankeorganet lenger være i stand til å ta avgjørelser.

Tvisteløsningssystemet har sammen med regelverk og forhandlinger vært en av WTOs tre viktige pilarer. Mens det over tid har vist seg krevende å konkludere nye globale avtaler, har tvisteløsningssystemet vært en viktig og stabil bærebjelke for å sikre forutsigbar og ikke-vilkårlig behandling i det multilaterale handelsregimet. Med tvisteløsningssystemet nå under slikt press, blir hele WTOs fremtid truet.

Brexit og WTO

Storbritannia må, som selvstendig WTO-medlem etter brexit, forhandle egne bindingslinjer (importtoll mm) innenfor WTO. [Storbritannia har i et fellesbrev med EU](#) til WTO sagt at de har en intensjon om å videreføre dagens bindingslinjer og markedsadgang, mao. innføre samme bindingslinjer og markedsadgang som EU. Dette kan virke som den enkleste løsningen, men spørsmålet blir allikevel om alle WTO-medlemmene vil godta dette?

Det andre spørsmålet gjelder de tollfrie importkvotene som EU i dag har gjennom WTO. Hvordan skal disse fordeles mellom EU og Storbritannia etter brexit? Her har EU og Storbritannia i fellesskap kommet fram til et forslag hvor disse skal fordeles etter dagens forbruk i henholdsvis EU og Storbritannia. Dette har så langt blitt avvist av flere WTO-medlemmer som med forslaget mener de vil miste en viktig fleksibilitet i dagens ordning.

På møtet i Europautvalget 25. oktober reiste Svein Roald Hansen (Ap) spørsmål om konsekvensene av dette for Norge. Tidligere statsråd Berger Røsland svarte: «*Så skal jeg ta med meg dette om fordeling av importkvoter. Jeg tror absolutt det er noe vi godt kan gå nærmere inn i og gi en bedre redegjørelse for på et senere tidspunkt.*»

Bilaterale avtaler

“Everyone will go home with the impression that there’s no longer much achievable in multilateral fora. In consequence, countries will rather focus on getting bilateral deals.” Dette uttalte en representant for den tyske regjeringen etter toppmøtet i Buenos Aires. Selv om WTO forblir både EUs og Norges handelspolitiske hovedprioritet, kan resultatet av toppmøtet allikevel bli at utviklingen i retning av stadig flere bilaterale avtaler tiltar ytterligere.

At EU det siste året har ferdigstilt omfattende handels- og investeringsavtaler både med Canada og Japan har gitt ny giv i handelspolitikken til EU. Visepresident i Kommisjonen uttalte nylig at det var [Kommisjonens ambisjon å ferdigstille en ny avtale hver sjette måned](#). Man ønsker å konkludere avtaler med Mexico og Mercosur de nærmeste månedene, videreutvikle prosesser i Asia, og starte forhandlinger med Australia og New Zealand.

EFTA begynte sin «tredjelandspolitikk» (frihandelsavtaler med land utenfor EU/EØS) på midten av 1990-tallet og har i dag [27 avtaler med 38 partnere](#). De viktigste forhandlingsprosessene Norge nå er en del av gjennom EFTA inkluderer Mercosur og Mexico i Mellom- og Sør-Amerika, og India, Vietnam, Malaysia og Indonesia i Asia. Kina og Norge har også gjenopptatt sine bilaterale forhandlinger etter at disse stoppet opp i 2010 (etter den gang åtte forhandlingsrunder). Partene møttes til en niende og tiende forhandlingsrunde i august og desember 2017.

Kvinner og handel

Over 100 av WTOs medlemsland ble i Buenos Aires enige om en [erklæring om handel og kvinner](#) ("Trade and Women's Economic Empowerment"). Medlemslandene forplikter seg i erklæringen til å jobbe sammen i WTO om å øke kvinners deltakelse i handel og til å rapportere om fremdrift ved neste ministermøte i 2019.

Alle fire EFTA-landene støttet erklæringen og må dermed jobbe videre med dette i WTO. I EFTA satte i fjor høst den liechtensteinske utenriksministeren temaet på dagsordenen også i EFTA, etter at den islandske parlamentarikerdelegasjonen tok dette opp på EFTA-ministermøtet i juni 2017. Den islandske regjeringen har allerede signalisert at den ønsker å jobbe videre med dette under sitt EFTA-formannskap denne våren. Dette ble støttet både av den norske og islandske parlamentarikerdelegasjonen i et møte med EFTA-ministrene i november 2017.

For Norge og EFTA kan kvinner og handel fort bli et tema i eventuelle forhandlinger med partnerland som Canada og Chile. De har begge tatt en aktiv rolle på dette bilateralt, regionalt og multilateralt. EU ønsker også å sette økt fokus på kvinner og handel i sine forhandlinger.

I [interpellasjon nr. 9 \(2017-2018\)](#) til næringsministeren ber representant Svein Roald Hansen (Ap) regjeringen om å redegjøre for hvordan den vil følge opp deklarasjonen om kvinner og handel fra WTO-møtet i Norges handelspolitikk. Interpellasjonen er planlagt behandlet 8. februar.

Andre aktuelle saker:

Under «Andre aktuelle saker» inkluderer vi aktuelle saker som ikke er spilt inn til møtet av regjeringen, men som allikevel kan være av interesse for Europautvalget.

Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører?

«Det er ingen grunn til at Norge skal være testkanin i EU-systemet ved å innføre skatteplikt for å få mer konkurranse med privat sektor», [uttaler Rigmor Aasrud \(Ap\) til Klassekampen 26. januar](#). Saken gjelder rapporten «[Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører](#)» som ble overlevert Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) 23. januar i år. Rapporten er utarbeidet av en arbeidsgruppe under ledelse av professor Erling Hjelmeng, på bakgrunn av at EFTAs overvåkningsorgan ESA i 2015 konkluderte med at det generelle skattefritaket og konkursforbudet kan være i strid med EØS-avtalens statsstøtteregler. Departementet har satt rapporten ut på [høring](#), med høringsfrist 2. mai.

Flertallet i arbeidsgruppen konkluderer med at både det generelle skattefritaket og konkursforbudet (rentefordelen) utgjør statsstøtte, og foreslår tiltak for å bøte på dette. Samtidig påpeker flertallet at utskilling av den økonomiske virksomheten i egne selskaper med alminnelig skatteplikt må være opp til det offentlige selv. I en slik vurdering vil hensynet til effektiv drift, og hvordan det er ønskelig ut fra økonomiske og politiske mål å organisere offentlig sektor, kunne spille inn. Flertallet anser en generell plikt til utskilling som lite realistisk dersom det offentlige skal beholde en frihet til også å drive forretningsmessig aktivitet.

Noen av de viktigste tiltaksforslagene er oppsummert like nedenfor:

- Flertallet i arbeidsgruppen mener at det bør innføres en generell plikt til å føre *separate regnskaper* for all EØS-rettslig økonomisk virksomhet som ikke er særskilt unntatt. Et slikt skille utgjør også en forutsetning for innføring av et konkurransenøytralt skatteregime, som i tilfelle ikke-utskilling av den økonomiske virksomheten i egne selskaper må anses som nødvendig for å bringe regelverket på linje med reglene om offentlig støtte. Et flertall i arbeidsgruppen mener at et regnskapsmessig skille og skatteplikt for økonomisk aktivitet er tilstrekkelig for at økonomisk virksomhet ikke skal komme i konflikt med statsstøttereglene. Dette innebærer at all økonomisk aktivitet innen kommunen vil måtte ha separate regnskap og skattlegges.
- Arbeidsgruppens flertall mener at konkursimmuniteten ikke representerer en økonomisk fordel i statsstøtterettslig forstand, forutsatt at *markedsaktørprinsippet* overholdes. Markedsaktørprinsippet innebærer at de delene av det offentlige virksomhet som utgjør økonomisk aktivitet i konkurranse med private aktører, blir belastet med finansieringskostnader i samme utstrekning som en privat aktør. De fordeler som en konkursimmunitet representerer for det offentlige som juridisk eier, skal følgelig ikke tilflyte den kommersielle delen av virksomheten.
- Arbeidsgruppens flertall anbefaler at det innføres et generelt prinsipp om at når en offentlig aktør driver kommersiell aktivitet i konkurranse med andre, skal dette gjøres på markedsmessige vilkår. Dette innebærer at det stilles et krav om markedsmessig avkastning i virksomheten.
- Arbeidsgruppens flertall ønsker å innføre et nasjonalt tilsyns- og håndhevelsesregime for å sikre etterlevelse av det EØS-rettslige markedsaktørprinsippet.

Per Andreas Bjørgan, tidligere direktør i statsstøtte- og konkurranseavdelingen i ESA har, på oppdrag fra Landsorganisasjonen i Norge (LO), kommet med [en betenkning](#) om ESAs brev til Norge og om EUs praktisering av regelverket. I betenkningen problematiseres det at ESA, basert på en håndfull saker over en 20-årsperiode, kommer med så inngripende anbefalinger om å reorganisere offentlig sektor. Bjørgan mener dette ikke minst er underlig i lys av at EU-kommisjonen i det siste har valgt å nedskalere antallet saker de går inn i, og har introdusert en mer effektbasert og realistisk tilnærming til statsstøtte. Han stiller spørsmål ved om ESA har et uriktig inntrykk av sakens betydning, ESA synes å anta at norske kommuner i stor skala driver økonomisk grenseoverskridende aktivitet og at støtte til slik aktivitet heller ikke kan anses som forenelig statsstøtte. Kravet etter EU-regelverket er gjennomgående begrenset til innføring av separat regnskapsføring i en og samme juridiske enhet. Det ligger, ifølge Bjørgan, derfor implisitt i dette regelverket at det ikke er nødvendig med et slikt funksjonelt skille som ESA foreslår. Etter hans oppfatning, fremstår forslaget fra ESA som lite gjennomtenkt.

Rapporten har skapt reaksjoner og debatt etter at den ble overlevert NFD. Rigmor Aaserud avviser utvalgets forslag. Hun tror EU-reglene er et påskudd for regjeringen å privatisere mer av offentlig sektor. «*Regjeringserklæringen går langt i den retningen ESA peker og inneholder punkter om mer privatisering. Så har man nå fått en rapport som underbygger det regjeringen ønsker å gjøre*».

Næringsminister Torbjørn Røe Isaksen skriver i Nationen at [saken ikke handler om privatisering](#). «*Regjeringa har ingen hemmeleg plan om å privatisere kommunale tenester gjennom EØS-avtalen*», skriver han.

[LO og KS går hardt ut mot rapporten](#). Arbeidsgruppemedlem og tidligere sjeføkonom Stein Reegård i LO, som tok dissens på flere punkter i utredningen, uttaler til Frifagbevegelse at «*Hvis innstillingen blir regjeringens politikk, betyr det en omfattende omorganisering av offentlig sektor. Da får ESA gjennomslag for noe ingen andre land har måttet gjennomføre*». [KS](#) skriver

på sine nettsider at de slutter seg til deler av rapporten, men har tatt dissens på områder viktige for kommunesektoren. «*Jeg er redd for at flere av forslagene fra arbeidsgruppens flertall vil gå utover mindre lokale aktiviteter i kommunene*», sier Beatrice Dankertsen Hennyng, advokat i KS og representant i arbeidsgruppen. Hun fremhever at et krav om for eksempel markedsmessig avkastning eller skatteplikt på helt små eller ubetydelige aktiviteter trolig kan innebære at den lokale svømmehallen eller kinoen må legge ned fordi tilbudet blir for dyrt for innbyggerne. [Virke](#) derimot, støtter konklusjonene i rapporten.

Skrantesyke: EU vurderer importbegrensninger på reinsdyrkjøtt

Fredag forrige uke hadde landbruks- og matminister Jon Georg Dale møte med EU-kommissær for helse og mattrygghet, Vytenis Andriukaitis. En arbeidsgruppe under Europakommisjonen diskuterer for tiden ytterligere tiltak mot skrantesyke (chronic wasting disease, CWD). Ett av tiltakene er importbegrensninger på reinsdyrkjøtt, også fra områder i Norge hvor det ikke er påvist smitte. [I en pressemelding omtaler Dale tiltaket som uforholdsmessig](#), og at det kan få vidtrekkende konsekvenser for tamreindrift og jakt i Norge.

«*Vi har allerede pålagt oss selv eksportbegrensninger til EU i de områdene der det har vært påvist skrantesyke. Vi mener at det er uhensiktsmessig at EU legger opp til utvide eksportforbudet til områder der det ikke er påvist positive funn*», [sier landsbruks- og matminister Dale til Nationen](#).

EU vedtok to rettsakter høsten 2017:

- [Komisjonens gjennomføringsbeslutning 2017/2181 om visse beskyttelsestiltak mot CWD](#). Beslutningen skal sikre at levende hjortedyr fra Norge ikke sendes til EØS. Beskyttelsestiltaket gjelder til 31. desember 2020. Beslutningen er tatt inn i EØS-avtalen med forenklet prosedyre, og en forskrift ble vedtatt 24. november.
- [Kommisjonsforordning 2017/1972 om overvåkingsprogram for CWD hos hjortedyr i Estland, Finland, Latvia, Litauen, Polen og Sverige](#). Overvåkingsprogrammet skal gjelde i perioden 2018-2020. Formålet er å få et klart bilde av den epidemiologiske situasjon av CWD hos hjortedyr i EØS-landene. Forordningen er ikke tatt inn i EØS-avtalen ennå. Ifølge regjeringens EØS-notat vil det medføre ekstra kostnader og ressursbruk for flere norske instanser, noe som gjør det [nødvendig å be om Stortingets samtykke](#).

I pressemeldingen fra departementet viser Dale til at Norge fikk ros for innsatsen både for å utrydde sykdommen og utvikle kunnskap om ulike varianter av smittestoffet. De norske erfaringene vil være nyttige når EU skal videreutvikle de nye reglene for overvåking og tiltak mot smitte.

Skrantesjuka er en [prionsykdom](#) (TSE) som rammer hjortedyr. Sykdommen ble funnet for første gang i Europa, da en rein testet positivt i Norge i april 2016. [Til Bondebladet understreker EU-kommissær Andriukaitis at det vil være fatalt dersom sykdommen overføres til mennesker](#): «*CWD er ekstremt vanskelig å få bort så snart den er etablert i et territorium. Norge er et foregangsland, og viser hvordan reagere og håndtere en slik situasjon. Bekjempelse av skrantesyke er en felles utfordring, for dette er en prionsykdom som – om den skulle smitte over til mennesker – vil lede til sykdommer som ikke kan behandles*».

Det statlige uttaket av villreinflakken i Nordfjella sone 1 startet 7. november, og til nå er det [tatt ut 778 dyr](#). I tillegg har Veterinærinstituttet [siden 2016 undersøkt 37 000 CWD-prøver](#), hvorav 14 har vært positive. I tillegg er det funnet fire tilfeller av en annen variant av CWD, tre på elg (Lierne og Selbu) og et tilfelle på hjort (Gjemnes). Den sistnevnte typen av CWD mener norske eksperter ikke er like smittsom, og Dale sier til Nationen at det vil være hensiktsmessig med en annen forvaltningsstrategi av denne varianten.

Uenigheten dreier seg i hovedsak om hvor store regioner Norge skal ha eksportforbud fra. Ifølge Nationen er EUs forslag klare på at disse områdene bør være store, og også utenfor der det er gjort funn av CWD. Statsråd Dale peker på at dersom man i Norge finner CWD i andre deler av landet, kan man oppleve at man ikke har omsetningsmuligheter utenfor Norge på viltkjøtt.

Et utvalg rettsakter:

Rettsaktene som er oversendt Stortinget i forkant av europautvalgsmøtet skal normalt innlemmes i EØS-avtalen i Brussel 9. februar. Fire av rettsaktene krever Stortingets samtykke og er beskrevet kort nedenunder: EU-miljømerket, krisehåndtering av banker og andre kredittinstitusjoner, eID og e-signatur, og utbygging av infrastruktur for alternativt drivstoff. Vi har også valgt å kommentere en femte rettsakt, selv om denne ikke krever samtykke, om internettilgang i lokalsamfunnet.

Kommisjonsforordning 2017/1941 om EU-miljømerket

Rettsaktene endrer et vedlegg i [miljømerkeforordningen](#) fra 2010, og gjelder utformingen av miljømerket Blomsten. Endringene innebærer at Europakommisjonen kan gi ytterligere instruksjoner for utforming og anvendelse av miljømerket i veilederen Logo Guidelines. Veilederen bidrar til å sikre lik praksis og hindre villedende markedsføring. Den nye forordningen vil gjøre det lettere og raskere å gjøre endringer, siden disse gjøres i veilederen og ikke i vedlegget i miljømerkeforordningen (som krever at også Rådet og Parlamentet er involvert).

Gjennomføringen i Norge vil kreve [lovendring, som i regjeringens EØS-notat omtales som «relativ liten»](#). Merkeordningen er frivillig, og regjeringen antar at endringene ikke vil ha større økonomiske eller administrative konsekvenser.

Direktiv 2014/59 om krisehåndtering av banker og andre kredittinstitusjoner

[EUs krisehåndteringsdirektiv](#) ble vedtatt i EU i mai 2014. Direktivet pålegger banker og andre kredittinstitusjoner å organisere seg på en slik måte at hele eller deler av virksomheten enkelt lar seg avvikle, og det skal utarbeides beredskapsplaner for håndtering av finansielle krisesituasjoner. Bankene skal bygge opp nasjonale krisehåndteringsfond. Samtidig gis det regler om «bail-in», som skal bidra til at aksjonærer og kreditorer bærer tap av en del av fordringen før fondet eller offentlige midler brukes. Innskudd som dekkes av innskuddsgarantiordninger skal normalt skjermes fra tap. Finanstilsynet får nye virkemidler for å gripe inn tidlig. Krisehåndteringsdirektivet legger kompetanse til EUs banktilsyn EBA.

[En lovendring som følge av krisehåndteringsdirektivet er for tiden til behandling i Stortinget](#). Fristen for å avgi innstilling er 27. februar.

Forordning 2014/910 om eID og e-signatur

[Forordningen](#) gjelder elektronisk identifisering og elektroniske tillitstjenester på det indre marked (eIDAS). [Statsråd Monica Mæland orienterte Europautvalget om rettsakten på møtet i oktober 2017](#), og pekte på at den er viktig for å sikre digital samhandling mellom myndigheter, næringsliv og borgere, både nasjonalt og på tvers av landegrensene i EØS. eID til bruk mot tjenester fra offentlig sektor er et nytt område i EU-rettslig sammenheng. Forordningen skal gjennomføres i en egen lov om elektroniske tilleggstjenester som vil erstatte dagens esignaturlov.

Forordningen innebærer at norske offentlige myndigheter som tilbyr elektroniske tjenester i større grad må tilby slike tjenester til brukere som har utenlandske eID. Alle eksisterende og nye eID-løsninger, som er notifisert til Europakommisjonen, skal aksepteres i alle medlemslandene. Norske offentlige tjenesteeiere får plikt til å likebehandle notifiserte utenlandske eID-er med de nasjonale. De nasjonale eierne har rett til å velge sikkerhetsnivå. eID-løsningene som notifiseres må oppfylle krav til et bestemt sikkerhetsnivå (low, substantial og high).

Forordningen vil få administrative og økonomiske konsekvenser for Difi, dersom ID-porten benyttes som valideringsenhet. Det må tilrettelegges både for innlogging med utenlandsk eID og for at notifikerte norske eIDer kan benyttes i nett-tjenester i utlandet/EØS. Den får også konsekvenser for Folkeregisteret, Enhetsregisteret og Brønnøysundregisteret dersom det blir nødvendig å utstede egne identifikasjonsnummer til utenlandske brukere.

I informasjonen som er sendt Europautvalget står det at: «*Materielle og tekniske tilpasninger må vurderes nærmere for art. 9 (notifisering til Kommisjonen) og 14 (avtaler med tredjeland)*». Det står videre at man har foreslått en tilpasningstekst til artikkel 14. Det er imidlertid ikke informert om dette har blitt godkjent av EU-siden. ([Les mer om forordningen i informasjonspakken til Europautvalgsmøtet 25. oktober 2017](#))

Direktiv 2014/94 om utbygging av infrastruktur for alternativt drivstoff

[Direktivet](#) vil kreve lovendring. Det ble vedtatt 22. oktober 2014, og er en del av «Clean Power»-pakken som Europakommisjonen la frem i januar 2013. Formålet med direktivet er å redusere oljeavhengigheten i transportsektoren, og medlemslandene pålegges å utarbeide planer for et virkemiddelrammeverk som inneholder tall for lade- og tankeasjoner for el- og gassdrevne kjøretøy. De nasjonale handlingsplanene skal ikke medføre ekstra offentlige kostnader, men de kan inneholde insentiver og politiske tiltak. Det skal også innføres felles tekniske standarder for infrastrukturen. Virkemiddelrammeverket skal utformes slik at målene kan oppfylles, og man skal rapportere eventuelle avvik fra oppsatte mål hvert tredje år. Norges rapporteringsforpliktelse vil være overfor ESA, mens EU-landene rapporterer til Kommisjonen.

Direktivet inneholder [ingen bindende nasjonale mål](#) for antall ladestasjoner for elbiler og stasjoner for tanking av hydrogen og naturgass (LNG og CNG), slik Kommisjonen opprinnelig ønsket. Tidsfristene ble også forlenget under Europaparlamentet og Rådets behandling av direktivforslaget. Gjennom virkemiddelrammeverket skal man legge til rette for at et tilstrekkelig antall ladepunkter for elbiler er tilgjengelig for allmennheten, slik at elbiler kan sirkulere i byer og andre tettbefolkede områder innen utgangen av 2020. LNG-skip skal innen utgangen av 2025 kunne reise fritt mellom havnene i TEN-T-nettverket. 17 norske havner er en del av nettverket, med Oslo og Narvik som en del av kjernenettverket. Lastebiler og andre kjøretøy som drives av naturgass skal kunne bevege seg fritt langs veiene i TEN-T-nettverket innen utgangen av 2025.

Samferdselsdepartementet har hatt både direktivforslaget og det vedtatte direktivet på høring. Tilbakemeldingene har i hovedsak vært positive, men det ønskes blant annet mer offentlig støtte til infrastrukturtiltak enn det direktivet legger opp til. Informasjonen som er sendt Europautvalget i forkant av møtet inneholder ikke vurderinger av EØS-relevansen og om norske interesser/tilpasninger. Denne vurderingen finner man imidlertid i [EØS-notatet](#), som er oppdatert 29. januar, men der deler er unntatt offentlighet.

Forordning 2017/1953 om fremme av internettilgang i lokalsamfunn (WiFi4EU)

Rettsakten ble vedtatt i EU 25. oktober 2017, og medfører endringer i forordninger om CEF Telekom som er tatt inn i EØS avtalen. Forordningen krever ikke Stortingets samtykke, men i regjeringens [EØS-notat](#), som er oppdatert 20. november 2017, står det at: «*KMD vil komme tilbake til Stortinget med ytterligere informasjon og konkrete bevilgningsbehov*».

[WiFi4EU](#) er en EU-finansiert tilskuddsordning for å etablere gratis offentlige Wifi-soner for innbyggere og besøkende, på steder som offentlige bygninger, parker og torg. Forordningen er en del av Telekom-pakken som Europakommisjonen la frem i september 2016, og innebærer en investering på inntil 120 millioner euro frem til 2020 for å finansiere utbygging av Wifi-soner i 6000-8000 kommuner i Europa. Midlene skal fordeles etter søknad gjennom programmet Connecting Europe Facility (CEF Telekom), som også Norge deltar i.

Ifølge EØS-notatet vil forslaget øke Norges betalingsforpliktelser til CEF Telekom: «*Dette vil sannsynligvis medføre at programmets totale økonomiske ramme blir noe høyere enn det som tidligere er varslet Stortinget, jf Prop. 91 S (2013–2014). En økning av budsjetttrammen på 25 millioner euro medfører i størrelsesorden 600 000 euro i ekstra kontingent for Norge. Ordningen er omtalt kort i KMDs Prop. 1 S (2017-2018)*».

Nasjonalt kommunikasjonsmyndighet (Nkom) vil fungere som nasjonal koordinator for WiFi4EU, og skriver i sin [omtale av ordningen](#) at det foreløpig er lagt opp til fem utlysninger frem til 2020, den første planlagt til mai 2018. Kommuner eller grupper av kommuner har rett til å søke om midler. Kriterier er at det kommunale tilbudet må være gratis og tilgjengelig for alle (ikke-diskriminerende vilkår), og ikke i konflikt med eksisterende tilbud av Wifi-soner, offentlige eller private. Kommunene må også garantere drift av Wifi-sonene i tre år. Den visuelle profilen til EU skal brukes, med åpning for lokale tilpasninger. En bruker skal kun registrere seg en gang, og vil deretter ha tilgang til alle WiFi4EU-nettverk i hele Europa med samme enhet.

«*Jeg tror denne ordningen vil bidra positivt til innbyggernes mulighet for tilgang til internett mange steder. I kombinasjon med den etablerte støtteordningen for bredbånd vil den nye EU-ordningen også legge til rette for tilgang til digitale tjenester i områder hvor det i dag ikke er tilfredsstillende nettilgang*», sier samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen i regjeringens [pressemelding](#).